

Toelichting BenW-adviesnota

Onderwerp:

Verrekening btw investeringen riolering en wijziging methodiek kostendekkendheidsberekening

Afdeling/team: Financiën

Afdelingshoofd: Nillesen, F.J.M. (Rick)

Auteur: Ramakers, R.H.J.

Datum vergadering: 19 augustus 2019

1. Aanleiding

Tijdens de algemene beschouwingen van de begroting 2019 heeft de fractie van Samen Verder geconstateerd dat een storting in de egalisatievoorziening is voorzien die anderhalf keer zo hoog ligt als berekend is in het GRP.

Naar aanleiding van de vraag hebben we vastgesteld dat er een verschil zit in de btw die we meenemen in de kostendekkendheidsberekening van het GRP en de begroting. In het GRP wordt ook de btw over de investeringen meegenomen. In de begroting hebben we alleen rekening gehouden met de btw op de exploitatiekosten. Dit verklaart voor een belangrijk deel het verschil van de storting in de egalisatievoorziening.

We hebben toegezegd hierop terug te komen voorafgaand aan de volgende begrotingsbehandeling.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

We hebben onderzocht hoe de btw in het GRP en in de begroting is verwerkt. Daarnaast hebben we ons GRP grondig bekeken. In dit voorstel geven we u een advies hoe we het geconstateerde verschil in de verwerking van de btw op kunnen lossen. Daarnaast geven we u een advies voor verbeteringen in de kostendekkendheidsberekening.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Als gemeente moeten we zorgdragen voor een evenwichtige balans in de noodzakelijke uitgaven en inkomsten voor ons rioolstelsel. Hierbij streven we er naar om de lastendruk voor onze burgers zo laag mogelijk te houden.

4. Toelichting

Historie btw

Voor een beter begrip schetsen we eerst de historie van de btw compensatie. Bij de invoering van het btw compensatiefonds in 2003 hebben we als gemeente de mogelijkheid gekregen om de btw die we betalen op overheidsactiviteiten te compenseren via het btw-compensatiefonds. Om dit te kunnen betalen heeft het rijk een korting toegepast op de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In die zin was de BTW compensatie die gemeenten kregen dus eigenlijk een sigaar uit eigen doos. Om die reden is het daarom ook toegestaan om bij de berekening van een kostendekkend tarief voor de rioolheffing de compensabele btw als kosten mee te tellen. Let wel dit is een mogelijkheid, maar geen verplichting. Iedere gemeente is vrij om hier de keuze te maken of ze de btw over de rioleringsuitgaven al dan niet wensen door te berekenen in het tarief.

Verwerking btw

Omdat we in onze administratie voor wat betreft de riolering alles exclusief de compensabele btw boeken, moeten we er bij de kostendekkendheidsberekening rekening mee houden om de betaalde btw op te tellen bij de ramingen in onze begroting.

Wij hebben in de afgelopen periode in de kostendekkendheidsberekening alleen de btw op de reguliere exploitatie-uitgaven meegenomen. De btw op de investeringen hebben we niet meegenomen.

Naar nu blijkt is bij het opstellen van het GRP altijd uitgegaan van de volledige btw. Dus ook de btw over de investeringen. Deze btw is als totaalbedrag volledig in het jaar van investering meegeteld.

Door deze handelwijze is ieder jaar bij de afrekening in de jaarrekening meer geld aan de egalisatievoorziening toegevoegd dan voorzien was in het GRP.

Onderzoek methodiek doorrekening GRP

Naar aanleiding van de vraag van Samen Verder hebben we ons GRP grondig bekeken. We hanteren voor de doorrekening van het GRP de contante waarde methode. In de tabel die is opgenomen in het huidige GRP (zie bijlage 1) ziet u dat de stand van de voorziening op 31-12 van een bepaald jaar afwijkt van de stand van de voorziening op 1 januari van het daaropvolgende jaar. Dit hangt samen met de gehanteerde contante waarde methode. In onze eigen begroting zijn deze twee standen gelijk aan elkaar en is hierdoor onze egalisatievoorziening hoger dan de stand van het GRP.

Vervolgacties naar aanleiding van constatering

Op basis van de constatering doen wij u 2 voorstellen:

1. Voorstel wijziging methodiek doorrekening kosten riolering
2. Voorstel verrekening investerings-btw en aanpassing tarief rioolheffing

Ad. 1 Voorstel methodiek doorrekening GRP

We maken grofweg onderscheid in 2 methodes:

- De contante waarde-methode die we nu gebruiken, waarbij de uitgaven en de egalisatievoorziening contant gemaakt worden.
- De methode waarbij we uitgaan van het prijspeil op het moment van opstellen GRP. Het GRP wordt periodiek (5 jaar) geactualiseerd, waarbij de ramingen worden aangepast aan de meest recente inzichten.

Tot en met 2016 hebben we rente berekend over de egalisatievoorziening. Vanaf 2017 doen we dit niet meer op grond van de toen gewijzigde BBV-regels. Zolang we rente berekenen is het vanuit de BBV-regels verplicht om met de contante waarde methode te rekenen. Bij het afschaffen van de renteberekening hebben we ons niet gerealiseerd dat we de mogelijkheid hadden om de contante waarde methode los te laten omdat er geen noodzaak meer toe is.

Uit informatie van het bureau, dat voor ons de berekeningen uitvoert, hebben we begrepen dat verreweg het grootste deel van de gemeentes waarvoor zij de berekeningen uitvoeren geen gebruik maakt van de contante waarde methode. De meeste gemeenten ramen het GRP op basis van prijspeil nu en actualiseren het GRP periodiek.

Grote voordeel is dat de ramingen en het verloop van de egalisatievoorziening overzichtelijk zijn en beter te volgen zonder dat we constant te maken hebben met afwijkingen die we moeten toelichten.

We stellen daarom voor om de contante waarde methode los te laten en over te stappen op de methode waarbij we uitgaan van constante prijzen. Door de 5 jaarlijkse herziening van ons GRP en een tussentijdse financiële actualisatie lopen we geen risico en hebben we nog steeds de mogelijkheid om bij te sturen als dit nodig is. Bij de eerstvolgende herziening passen we ons GRP hierop aan.

Ad. 2 Voorstel verrekening investerings-btw en aanpassing tarief rioolheffing

We hebben alle uitgaven op de investeringskredieten van de afgelopen jaren geïnventariseerd en hierover het voor het betreffende jaar geldende btw-percentages berekend. Voor de periode 2003 t/m 2018 gaat het om totaal ruim € 1.160.000 aan btw oftewel gemiddeld ruim € 72.000 per jaar (zie overzicht bijlage 4). Omgerekend ca. € 10 per aansluiting. Dit bedrag is in het verleden dus meer aan de egalisatievoorziening toegevoegd dan was voorzien in het GRP.

We stellen voor dit bedrag te laten terugvloeien naar de belastingbetaler. Dit kan door middel van de verlaging van het tarief voor de rioolheffing in de komende jaren. Ons voorstel is om het bedrag zo snel

mogelijk terug te geven aan onze inwoners.

Verder stellen we voor om vanaf 2019 de investerings-btw mee te nemen in de kostendekkendheidsberekening. Dit doen we niet vanaf 2020 maar dit is al mogelijk vanaf 2019 omdat we bij de afrekening van de riolering in de jaarrekening nog rekening kunnen houden met de daadwerkelijk betaalde investerings-btw.

Het verwerken van de investerings-btw heeft nog een bijkomend voordeel. Doordat we jaarlijks het bedrag van de investerings-btw mogen meetellen in de begroting bij de kostendekkendheidsberekening realiseren we budgettaire ruimte ter grootte van de jaarlijkse investerings-btw. Voor de exacte bedragen verwijzen we naar de financiële paragraaf in dit voorstel.

Relatie met begroting

Zoals u weet zijn we nu volop bezig met de voorbereidingen van de nieuwe begroting 2020. Gelet op het saldo van de 1e bestuursrapportage is de verwachting dat het een hele opgave zal zijn om de begroting sluitend te maken. Hierbij lijkt een verhoging van ons OZB-tarief onvermijdelijk, zoals ook tijdens het perspectiefgesprek aan de orde is gekomen. In dit licht gezien komt een verlaging van het tarief rioolheffing dan ook op een gunstig moment. Het biedt ons de mogelijkheid om de lastenverhoging voor onze burger de komende jaren nog enigszins te beperken.

We stellen voor om de definitieve aanpassing van het tarief voor rioolheffing en OZB-tarief mee te nemen in de begrotingsdiscussie tijdens de Week van de Begroting. Op die manier kunnen we een integrale afweging maken.

Rekenvoorbeeld

Om u een gevoel te geven bij een mogelijke tariefsaanpassing geven wij u een optie.

We zouden het tarief de komende 4 jaar kunnen verlagen met € 50 per aansluiting van € 162 naar € 112. Dit gevoegd bij ons toch al lage tarief komen we optimaal tegemoet aan een rechtvaardige verdeling van de lasten. Hiermee laten we het totale bedrag dat we de afgelopen periode teveel hebben toegevoegd aan de egalisatievoorziening terugvloeien naar de belastingbetaler.

Indien we kijken naar ons GRP zien we dat op basis van de huidige berekeningen de egalisatievoorziening de komende jaren toeneemt. Naarmate er meer uitgaven/investeringen worden gedaan neemt de egalisatievoorziening af en bereikt op een gegeven moment het omslagpunt dat de voorziening leeg is en negatief wordt. Geruime tijd voordat dit punt bereikt wordt zullen we door middel van een tariefsverhoging hierop moeten anticiperen.

Dit omslagpunt wordt bereikt in 2070. Dit is uiteraard nog ver weg maar betekent wel dat het verstandig is de tariefsverlaging na de periode van 4 jaar weer geleidelijk te verhogen. Dit zou bijvoorbeeld in stappen van € 10 per jaar kunnen gebeuren zodat onze inwoners kunnen wennen aan de lastenverhoging. Dit kan er dan als volgt uitzien:

jaar	tarief
2019	162
2020	112
2021	112
2022	112
2023	112
2024	122
2025	132
2026	142
2027	152
2028	162

We maken hierbij de kanttekening dat we 5-jaarlijks ons GRP herzien en tussendoor een financiële actualisatie uitvoeren.

Tijdens deze momenten wordt natuurlijk ook gekeken naar de noodzakelijke tariefsontwikkeling en kan het zo zijn dat we deze tariefsontwikkeling moeten bijstellen.

Stand van de egalisatievoorziening rioolheffing

In de bijlage 2 treft u het financiële overzicht aan waarmee de bovenstaande optie is doorgerekend voor ons GRP. Dit hebben we ook in een grafiek verwerkt (bijlage 3). Ter vergelijking treft u hetzelfde overzicht ook aan voor het thans actuele GRP (bijlage 1).

Zoals u kunt zien is er door de gewijzigde systematiek geen wezenlijke wijziging in het verloop van de voorziening en het bereiken van het omslagpunt.

5. Visie Blij in Beesel

NVT

6. Integrale afstemming

Niet van toepassing

- a. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie en Apropos)

Communicatie Raad

In het kader van de week van de begroting vindt er op woensdag 28-8 een zogenaamde ateliersessie plaats met de gemeenteraad over de begroting. In dit kader informeren we de raad over de mogelijke belastingverhogingen en kunnen we hen ook informeren over het onderzoek naar aanleiding van de vraag van Samen Verder over de BTW van de investeringen riolering. We kunnen dan ook afstemmen op welke wijze de raad geïnformeerd wil worden over ons onderzoek. Via een apart raadsvoorstel, een informatiesessie of anderszins.

- b. Financieel

We zullen bij de kostendekkendheidsberekening vanaf 2019 rekening houden met de investerings-btw. Uitgaande van de op dit moment geprognostiseerde investeringsvolumes betekent dit voor onze begroting de volgende budgettaire ruimte:

	Investeringsvolume	Budgettaire ruimte
2019	679.000	142.590
2020	346.000	72.660
2021	415.000	87.150
2022	300.000	63.000
2023	755.000	158.550

We hebben u een mogelijke optie geschetst voor het aanpassen van het tarief voor de rioolheffing. Er zijn echter meerdere varianten denkbaar. We stellen voor dit integraal te bespreken tijdens de Week van de Begroting.

Afhankelijk van de uitkomsten van dit overleg verwerken we de financiële consequenties van de besluitvorming in de begroting 2020 en de 2e bestuursrapportage 2019/jaarrekening 2019.

- c. Juridisch

- d. Collegeprogramma

e. Risico's

7. Toegankelijkheid

NVT

8. Duurzaamheid

NVT

9. Voorstel / advies

- Kennis nemen van de resultaten van het onderzoek naar aanleiding van de vraag van de fractie van Samen Verder inzake de egalisatievoorziening riolering
- De contante waarde methode voor de kostendekkendheidsberekening loslaten en de kosten van riolering doorrekenen op basis van prijspeil nu en het GRP periodiek actualiseren via de huidige cyclus van herziening van het GRP.
- De investerings-btw jaarlijks verrekenen bij de kostendekkendheidsberekening.
- Met terugwerkende kracht de vanaf de invoering van het btw compensatiefonds te veel in de egalisatievoorziening gestorte investerings-btw terug laten vloeien naar de belastingbetaler in de vorm van een verlaging van de rioolheffing.
- De besluitvorming over de teruggave mee te nemen in het traject voor de begroting 2020.